

Sak 2015-26: Hørings saker

Sekretariatet har - etter siste møte – avgitt to høringsuttalelser:

- Uttalelse til ny forskrift for ubemannede fly og droner – RPAS-forskrift (Felles uttalelse med Norsk Presseforbund og Norsk Journalistlag). Vedlegg 1
- Forslag til ny skatteforvaltningslov – sammen med NP og NJ – et forslag vi ble oppmerksomme på ved en tilfeldighet og etter siste styremøte. Avgitt uten styrebehandling og etter utløpet av den formelle høringsfristen. Vedlegg 2.

I tillegg legger sekretariatet frem:

- Utkast til høringsuttalelse til ny forskrift om levende bilder og vannskille-prinsippet. Sekretariatet fikk i siste styremøte fullmakt til å avgi uttalelse – i samråd med styrets leder og nestleder. Vi fant imidlertid ut at vi måtte be departementet om en ukes utsatt frist. Derfor kan et utkast presenteres styret. Vedlegg 3

Sekretariatet har per i dag ytterligere to hørings saker til behandling:

- Endring i lov om offentlige anskaffelser – høringsfrist 17. juni
- Endring i ny folkeregisterlov – høringsfrist 26. juni

Disse høringsuttalelsene har frist etter styrets møte 9. juni, og sekretariatet mener det er naturlig at utkast til uttalelse legges frem for styret i dette møtet.

Forslag til vedtak: Styret tar avgitte høringsuttalelser til orientering. Høringsuttalelse om forskrift om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogram avgis i tråd med sekretariatets utkast.

Luftfartstilsynet
postmottak@caa.no

Deres ref
13/03676-38

Vår ref
OU-95-15

Dato
Oslo 30.04.2015

Hørings svar til utkast til forskrift om luftfartøy uten fører om bord m.v.

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for alle norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Redaktørforening (NR) organiserer rundt 750 norske redaktører fra alle typer medier, Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere og frilansere som har journalistikk som hovedyrke. Mediebedriftenes Landsforening (MBL) er mediebedriftenes bransje- og utgiverorganisasjon. Alle foreningene skal bidra til å styrke og verne ytringsfriheten, pressefriheten og informasjonsfriheten som grunnleggende verdier i et demokratisk og åpent samfunn. Vi avgir her en felles høringsuttalelse.

Våre hovedsynspunkter:

- **Sikkerhetskravet som gjelder for RO1 og RO2 må nyanseres og tilpasses skaderisiko.**
- **Det må differensieres mellom type farkost som benyttes, ikke hvordan bildene etter flygningen blir brukt.**
- **Luftfartøy som benyttes til redaksjonell virksomhet kan ikke likestilles med kommersiell virksomhet.**
- **Prosessen med å få godkjent en RPAS-operasjonsmanual må forenkles/gjøres mer tilgjengelig.**

Medienes bruk av materiale fremskaffet gjennom RPAS:

Som vi tidligere har påpekt, både i brev til Luftfartstilsynet av 13.3.2014 og muntlig i møte

med Luftfartstilsynet 11.02.2014 og under høringsmøtet 24.2.d.å, er mediernes bruk av RPAS blitt et stadig viktigere verktøy i journalistikken. Det har stor betydning for både dokumentasjon og formidling av informasjon, og dermed også av vesentlig samfunnsmessig betydning. RPAS gjør det mulig å dokumentere begivenheter på en unik måte både når hendelser skjer, og i ettertid. Det har både nyhetsverdi og historisk verdi. Å få bilder som beskriver akutte hendelser, er ofte langt mer informativt enn beskrivelser uten bilder. I tillegg kan det være avgjørende for muligheten til å avdekke miljøkriminalitet og komme inn i ellers farlige områder.

Samtidig skal mediene være varsomme. Journalistisk arbeid må alltid ta hensyn til sikkerhet eller redningsarbeid. Utover dette har mediene egne regler som stiller ekstra krav til varsomhet, både i den journalistiske arbeidsprosessen, og for publisering, nedfelt i Vær Varsom-plakaten. I tillegg har de fleste redaksjoner egne etiske regler som er mer detaljerte og omfattende enn de som står i Vær Varsom-plakaten. Flere og flere redaksjoner har også interne regler for redaksjonens bruk av RPAS.

Vi vil også oppfordre til at man har som utgangspunkt når man lager regler at disse også bør stimulere til anskaffelser og bruk av RPAS som i seg selv ikke medfører sikkerhetsutfordringer og således bidrar til en bruk som i liten grad nødvendiggjør reguleringer og kontroll. Vi mener det er helt grunnleggende – gitt den raske tekniske utviklingen på dette området – at reglene forenkler og ikke skaper mer byråkrati enn nødvendig.

Dagens regler:

De reglene mediene forholder seg til i dag når det kommer til luftfartøy oppfattes som kompliserte, tidkrevende og lite tilpasset dagens teknologi. Derfor ser vi positivt på at det nå lages nye forskrifter. Når man først gjennomfører et så omfattende arbeid, er det viktig at resultatet blir en forbedring, også for brukeren, ikke bare en forklaring av loven.

Om forskriften:

Forskriften skal sikre at RPAS-flygning oppfyller de ordinære sikkerhetskrav. Da er det viktig at dette alene begrunner krav og begrensninger i bruk av RPAS. Vi merker oss positivt at Luftfartstilsynet også selv skriver dette i høringsnotatet, s. 5: «Det har i arbeidet vært et mål å fastsette nødvendige sikkerhetsregler, men at det samtidig ikke fastsettes strengere bestemmelser enn nødvendig.» Vi er enig i dette, og i Luftfartstilsynets avgrensning på s. 6 mot privatliv, personvern og uetisk bruk mv. Dette er en viktig presisering og avgrensning. Hvordan bildene som blir tatt via RPAS-flygning *etterpå* blir brukt, må reguleres av *annen* lovgivning, som f.eks. åndsverk- og straffeloven, samt den alminnelige presseetikken.

Om skillet mellom modellflyging og luftfartsvirksomhet:

Vi mener det er ulogisk at man knytter kravene til *bruken* av materiale og ikke *type farkost som benyttes*. Hvordan man bruker materiale har ingenting med sikkerhet å gjøre, og bør ikke reguleres i en forskrift som har til formål å få RPAS-flygninger (og andre flygninger) til å oppfylle de ordinære sikkerhetskrav. Dessuten er denne vanskelig å praktisere: Hva skjer for eksempel om en journalist eller andre personer tar et bilde til eget bruk, men senere selger det til mediene eller bruker det redaksjonelt? Vi mener korrekt lovgivning her må være at

dersom en redaksjon benytter modellfly for å ta bilder, så kan ikke denne virksomheten anses som luftfartsvirksomhet kun fordi RPAS-flygningen gjennomføres av en journalist som får lønn i sin arbeidstid for å gjøre dette eller selger bildene som frilanser til sin oppdragsgiver. Benyttes kun modellfly i journalistisk virksomhet, er det type farkost som skal være avgjørende for lisensordningen, ikke hvordan bildene etter flygningen blir brukt. Hvordan slike bilder blir brukt, tilhører også helt og holdent medienes frie redaksjonelle vurdering.

Vi mener derfor dette skillet må opphøre og at det er bruken av luftfartøy som reguleres, ikke bruken av materialet som fremskaffes.

Medienes bruk er ikke kommersiell bruk.

Når det er sagt – hvis man først skal skille mellom type bruk – må man skille mellom mediers bruk og kommersiell virksomhet. Mediers informasjonsansvar er på ingen måte sammenlignbart med markedsføring og kommersiell virksomhet. Mediene har et samfunnsansvar som informasjonsformidler, og i flere sammenhenger, som deknningen av krisesituasjoner, gir det mediene forrang til informasjon. I tillegg har mediene krav på arbeidsforhold- og metoder som gir best mulig journalistikk, når dette ikke er uforenelig med sikkerhet.

Klassefordelingen:

Kravene som oppstilles i RO1- RO3 vil gjøre det nærmest umulig for mediene å drive journalistikk vha. RPAS. Det vil for eksempel gjelde for all flygning «over eller i nærheten av folkeansamlinger», som ikke kan gjøres uten at man har RPAS-sertifikat. Det er etter vårt syn et alt for stort gap mellom vektkrav og sikkerhetsavstand for RO1 og RO2. Konsekvensene er at det stilles urimelig strenge krav til sikkerhetsavstandene til folkeansamlinger, personer, motorkjæretøyer og bygninger. Vi kan ikke se at sikkerhetsmessige hensyn krever så streng regulering for en så stor andel av RPAS-flygning. Disse sikkerhetsavstandene må etter vårt syn justeres.

I tillegg inneholder forskriften en del vage begreper og krav som vi mener det vil være vanskelig å praktisere. Dette kommer vi tilbake til under.

Kommentarer til de enkelte kapitler/bestemmelser:

Til kap. 2:

Som sagt over er vi uenig i at man skiller etter formål med flygningen, og ikke selve flygningen. Derfor mener vi også kapittel 2 har lite relevans i en forskrift som angår RPAS. Med dette som forbehold har vi to kommentarer:

1. Forbudet mot flygning over «eller i nærheten» er et vagt begrep. Hva er i nærheten?
2. Det er uheldig å sette en km-grense for nærhet til flyplass. I byer der flyplasser ligger nært byen, eks. Bodø og Molde flyplass, ender dette fort opp mot et totalforbud mot å fly i sentrum

§ 20: Vi mener det er et alt for stort spenn mellom RO1 og RO2. Først og fremst gjelder dette sikkerhetsavstander. Kravet som følger av § 47 om operasjonsmanual for alle flygninger i nærheten av folkemengder på mer enn 100 personer hvis man skal fly nærmere enn 150 meter fra og tilsvarende for flygning 50 meter fra personer, motorkjæretøyer eller bygninger, står ikke i forhold til den risikoen bruk av RPAS alle RPAS fartøyer opp til 2,5 kg. utgjør. Derfor mener vi sikkerhetskravene i § 47 må nyanseres etter de ulike kategorier.

Vi foreslår at man lager en egen vektklasse der man justerer sikkerhetskravene, for eksempel for RPAS-systemer som veier under 200 gram. Her er skaderisikoen minimal, og da kan det heller ikke være nødvendig med så strenge krav til avstand.

I tillegg mener vi RO1 har en lav vektgrense, og ideelt sett bør settes opp til 3,5 kg, og i hvert fall ikke settes lavere enn 2,5, som foreslått.

Til § 30: Vi stiller spørsmål ved hva som ligger i luftdyktighet. Her må det ikke stilles så strenge krav at det er umulig å imøtekomme. De fleste RPAS leveres ikke med informasjon eller typegodkjenning fra produsent som kan dokumentere luftdyktighet. Dette må konkretiseres på en måte som er mulig å etterkomme.

Til §§30-33: Dette er vel krav som skal beskrives i operasjonsmanualen, kan dette tas inn i et eget punkt om hva operasjonsmanualen skal inneholde?

Til § 37: Tilbakemeldingene i dag er at operasjonsmanualene er for tidkrevende, omfattende og det er vanskelig å få oversikt over hva som skal med og hvordan det skal beskrives. Dette, sammen med et krav om at den må fornyes annet hvert år, gjør det umulig for de fleste redaksjoner i Norge å gjennomføre dette. Sammen med bestemmelsen om at man ikke kan fly nærmere enn 50/150 meter, som beskrevet i § 47, blir dette en uholdbar situasjon for en stor del av norske redaksjoner. Prosessen med å få godkjent operasjonsmanual må bli enklere, mindre omstendelig og lettere tilgjengelig, selvsagt uten at dette går på bekostning av sikkerheten. Vi vil også oppfordret til at man ser på kravet om fornying annet hver år, og vurderer om man dette kan erstattes med de kravene som stilles om fornying/vedlikehold og opplæring internt, eller ved vesentlige endringer i grunnlaget for operasjonsmanual.

Til § 47: Som nevnt over mener vi denne må nyanseres etter skaderisiko, og at kravene i bokstav a-d ikke kan gjelde for alle situasjoner fra 0-25 kg. I tillegg til at det vil hindre vanlig journalistisk virksomhet, vil det hindre opplæringen av RPAS-brukere.

Til § 52: Denne type hendelser som denne bestemmelsen tar sikte på å regulere, er situasjoner der mediene informasjonsansvar blir særlig aktualisert. I slike hendelser øker behovet for informasjon og dokumentasjon om hva som skjer på et tidlig tidspunkt. Da er det helt nødvendig at man har regler som sikrer pressens samfunnsoppgave.

Mediene er vant til å forholde seg til innsatsleder, men «på bakken» vil situasjonen være motsatt, at det nedlegges forbud ved behov, ikke slik det legges opp her. Ideelt sett burde det vært sånn i luften også, samtidig ser vi faren for at vi da får en praksis der man alltid nedlegger forbud for sikkerhets skyld. Lang erfaring tilsier at det er svært varierende hvordan innsatsledere ser på pressen og hvilken forståelse de har for informasjonsansvaret ved denne type hendelser. I mange tilfeller er det også vanskelig å få tak i innsatsleder. Derfor må vi ha regler som tar høyde for dette, og som legger klare føringer for hvilke vurderinger som skal gjøres, og hvilke hensyn som er relevante. At man ikke ønsker offentlig omtale av en sak er for eksempel et publisistisk ansvar, ikke et ansvar som tillegges innsatsleder. I tillegg må man sikre seg at det er en person tilgjengelig som gjør denne vurderingen så fort som mulig.

Vi foreslår derfor en mellomløsning – at man må få tillatelse via innsatsleder ved et ulykkessted el, men at det nedfelles i forskriften at det er sikkerhetshensyn alene som skal begrunne begrensninger, og at pressen har et særlig samfunnsansvar og skal prioriteres. For eksempel:

«Innsatsleder/ansvarlig pressevakt skal vektlegge det sterke informasjons- og dokumentasjonsbehovet ved slike hendelser. Forbud skal bare nedlegges hvis RPAS kan være til hinder for redningsarbeid el. Medier skal prioriteres, og poolordning (ordning der et medium gjør filming og lignende på vegne av alle de andre mediene) skal vurderes før totalforbud».

«Ekstraordinære hendelser»: Viktig å få presisert hva som ligger i dette, slik at ikke enhver uvanlig eller spesiell hendelse blir «ekstraordinær». Det må fremkomme i forskriften at det betyr hendelser som involvere rednings- eller nødetater, slik at flygning kan være til hinder for dette.

«I nærheten». Her ønsker vi å ha inn «umiddelbar» nærhet, slik at dette uttrykket ikke tolkes for vidt og varierende av ulike innsatsledere.

Avslutning:

For strenge regler på dette området, vil gjøre det vanskeligere å få tak i dyktige folk til profesjonelle oppdrag og kan i verste fall trigge markedet for useriøse aktører. Dessuten vil det legge unødvendige begrensninger på muligheten til å la seg inspirere av denne potensielt svært nyttige og lærerike teknologien. Dessuten – ettersom teknologien utvikler seg raskt på dette området - vil det raskt oppstå behov for en ny omfattende runde med justeringer og endringer, og bruken av RPAS vil være preget av liten grad av disiplin.

For medienes del vil mye være løst med et enklere regelverk for søknad om tillatelser, klare rutiner for tillatelser ved skade- og ulykkessteder, mer informasjon og opplysning om dette fra vår side, samt en regulering som står i forhold til sikkerhetsrisiko og skadepotensiale.

Vi bidrar gjerne med flere innspill i det videre arbeidet på dette området.

Med vennlig hilsen

For Norsk Redaktørforening

For Norsk Presseforbund

For Mediebedriftenes Landsforening

For Norsk Journalistlag

postmottak@fin.dep.no

Deres ref 12/767

Vår ref

Dato 2015-04-01

Høring – forslag til ny skatteforvaltningslov

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for alle norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Journalistlag (NJ) organiserer rundt 9000 journalister i alle typer medier. Norsk Redaktørforening (NR) organiserer rundt 750 norske redaktører fra alle type medier.

1. Innledning

Det vises til høringsbrev av 21. november 2014. Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening sto ikke oppført på høringslisten. Det mener vi er beklagelig, all den tid enkelte av punktene i lovforslaget direkte berører spørsmål om innsyn, tilgang til opplysninger og mediernes arbeidsvilkår. Vi ønsker likevel å avgi en felles høringsuttalelse. I og med at vi ikke var blant høringsinstansene var vi heller ikke oppmerksomme på høringen. Vi er innforstått med at vår uttalelse kommer en måned etter fristens utløp. I lys av de ovennevnte forhold, ber vi likevel om at våre merknader tas inn i den videre behandlingen av saken.

Vi ønsker å kommentere punktene om taushetsplikt, innsyn i opplysninger og fastsettelse av skatt, nærmere bestemt skattelisterne.

2. Taushetsplikten

Det norske lovverket har nærmere 100 ulike bestemmelser om taushetsplikt. Generelt er det etter vårt syn uheldig at denne omfattende innskrenkningen i informasjonsretten reguleres av så vidt mange forskjellige og til dels ikke konsistente bestemmelser. Vi har derfor også flere ganger tatt til orde for en gjennomgripende opprydding i lovverket på dette området.

Inntil det skjer, er det viktig at lovbestemmelser som kommer i tillegg til den generelle forvaltningsmessige taushetsplikten i forvaltningslovens §13, utformes så presist som mulig, slik at det på viktige samfunnsområder ikke etableres mer omfattende taushetsplikt enn det som er høyst nødvendig. Skattemyndighetene har i ulike sammenhenger, også i det foreliggende høringsnotatet, begrunnet den omfattende taushetsplikten i viktigheten av tillit hos skatteyterne, jfr høringsnotatets punkt 9.3:

«Skattepliktige og tredjeparter har en omfattende opplysningsplikt overfor skattemyndighetene, og det er avgjørende at de som gir opplysninger til skattemyndighetene har tillit til at opplysningene behandles på en forsvarlig måte og ikke gjøres kjent for uvedkommende.»

Vi vil for vår del understreke behovet for at skattesystemet, og skattemyndighetenes håndtering av dette, nyter tillit i allmennheten. Det sikres best gjennom innsyn i de mest vesentlige opplysningene som er nødvendige for å kunne vurdere hvorvidt skattesystemet fungerer rettferdig og slik vi som samfunn er best tjent med. Dette er det århundre lange tradisjoner for i Norge, og en demokratisk dimensjon som det er viktig å ivareta.

Forslaget til ny lov om skatteforvaltning tar opp i seg taushetspliktbestemmelsene fra en rekke eksisterende lover, og viderefører og reetablerer en taushetsplikt som er langt mer omfattende enn hva som følger av forvaltningsloven. Det fremgår av utkastets §3-1 (1) at taushetsplikten er ment å omfatte *«noens formues- eller inntektsforhold eller andre økonomiske, bedriftsmessige eller personlige forhold.»*

Vi mener i utgangspunktet en så vidt omfattende og generell taushetsplikt er unødvendig og uheldig. Vi mener behovet for taushetsplikt på skatteforvaltningslovens område burde kunne løses innenfor den alminnelige taushetsplikt for «noens personlige forhold» hva gjelder personlige skatteyttere og for «tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår» hva gjelder de upersonlige skatteytterne.

Når det synes å være vanskelig å få gjennomslag for i denne omgang, mener vi subsidiært at unntakene fra den omfattende taushetsplikten bør utvides i forhold til dagens regler. Utkastet til ny taushetspliktbestemmelse inneholder to unntak: opplysninger som omfattes av de skattelister som etter dagens ligningslov legges ut for allminnelig ettersyn, samt opplysninger om hvorvidt næringsdrivende er registrert i Merverdiavgiftsregisteret.

Etter vårt syn bør man i tillegg til dette enkelt kunne ta inn et unntak for opplysninger om ilagt straffe- eller tilleggs-skatt. Vi viser i denne sammenheng til det som i andre sammenhenger er sagt om dette spørsmålet. Blant annet gikk flertallet i Skatteunndragelsesutvalget (NOU 2009:4, punkt 10.8.4) inn for å unnta denne typen opplysninger fra taushetsplikt, blant annet med følgende begrunnelse:

«En slik åpenhet vil også gi pressen – og derigjennom allmennheten – bedre muligheter til å følge skatte- og avgiftsmyndighetenes arbeid med skattesaker; både i hvilken utstrekning mislighold oppdages og forfølges, og hvordan de administrative sanksjonene anvendes. Pressen har denne muligheten i dag når det gjelder saker som forfølges gjennom politianmeldelse og straffesak. Når den alt overveiende delen av brudd på skattelovgivningen forfølges gjennom administrative sanksjoner, blir det desto viktigere med en tilsvarende åpenhet omkring disse.»

Samme synspunkt fremmes i NOU 2013:15, punkt 12.9.2, når det gjelder offentlighet for administrative sanksjoner:

«Utvalgets utgangspunkt er således at det ikke bør være generell, lovfestet taushetsplikt for opplysninger om vedtak om administrative sanksjoner og om de lovovertrедelser disse bygger på.»

Tilsvarende synspunkter er fremmet også av Ytringsfrihetskommisjonen og Advokatforeningen.

Vi mener det er all grunn til å innlemme nøytrale opplysninger om vedtak om straffeskatt blant unntakene fra taushetsplikt i den kommende lov om skatteforvaltning.

3. Innsynsrett

For å gi konsistens i lovgivningen, mener vi det er riktig å innta en bestemmelse om alminnelig innsynsrett i opplysninger som det ikke er gjort særlig unntak for i loven. Dette for å sikre notoritet for prinsippet om at opplysninger som fremkommer for eksempel i skattelister er offentlige også i andre sammenhenger enn i forbindelse med søk i disse listene, og ikke bare gjenstand for unntak fra taushetsplikten, slik det fremgår i §3-1 (2). Dette kan for eksempel skje ved at det som et nytt punkt (1) i §5-5 inntas følgende: Enhver har rett til innsyn i opplysninger i skatteforvaltningens saker, med mindre unntak kan gjøres med hjemmel i lov om offentlighet i forvaltninga eller i denne lov.

4. Skattelister

Vi er tilfredse med at ordningen med utlevering av komplette skattekataloger i elektronisk form til mediene videreføres i forslaget til ny lov. Vi har tidligere gjort rede for vårt prinsipielle syn på ordningen med registrering av og tilgjengeliggjøring av søk på den enkelte skatteyter, men går ikke nærmere inn på dette her.

Vi mener samtidig tiden er moden for igjen å ta inn avdøde personer på listene. Opplysninger om avdøde mennesker kan i mange sammenhenger være interessant som journalistisk bakgrunnsmateriale. Oppføringer av avdøde i listene bør kunne merkes særskilt, slik at redaksjonene blir gjort oppmerksomme på forholdet.

Med henvisning til våre anførsler under punkt 3, mener vi at det i §9-7 bør tas inn et punkt om at «Opplysninger som er inntatt i de offentlige skattelister er offentlige også utenom de periodene hvor skattelister er åpne for gjennomsyn på Internet». Dette for å unngå misforståelser med hensyn til opplysningenes offentlighet, uavhengig av formen for aktiv tilgjengeliggjøring.

Med hilsen

for Norsk Presseforbund

Kristine Foss
jurist

for Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
generalsekretær

for Norsk Journalistlag

Ina Lindahl Nyrud
rådgiver/advokat

Pb 624 Sentrum, 0106 Oslo – Tlf 22405050 – Faks 22405055 - E-post: post@nored.no – www.nored.no

Deres ref: 14/1709-1705.11.2014

Høring – forskrift om levende bilder og vannskilleprinsippet

Vi viser til høringsbrev av 27. februar, samt epost til ekspedisjonssjef Nina Økland 30. april, med forespørsel om utsettelse av høringsfrist til fredag 8. mai.

Norsk Redaktørforening (NR) ønsker å knytte noen korte kommentarer til høringsutkastet:

1) Prinsipielt er NR av den oppfatning at myndighetene i minst mulig grad bør innføre reguleringer som begrenser den enkelte ansvarlige redaktørs frihet til selv å kunne beslutte når ulike programmer skal publiseres – og på hvilken måte. Sendetidsbestemmelser av denne typen er problematiske både i forhold til EMK artikkel 10, Grunnlovens §100 og de prinsipper som ligger til grunn for lov om redaksjonell frihet i media. Dette er ingen ny problemstilling, men forskriftsutkastets sendetidsregler utfordrer prinsippene ytterligere. Det er dessuten, etter vårt syn, unødvendig detaljerte. Vi kan ikke fri oss fra å stille det spørsmålet om ikke de utfordringer sendetidsbestemmelsene adresserer, kunne vært bedre håndtert gjennom dialog mellom relevante myndigheter og bransjeaktører, enn gjennom detaljerte forskriftsreguleringer med tilhørende sanksjonsbestemmelser.

2) Når man har valgt å innføre regler som nevnt, er det helt vesentlig at dette ikke griper inn i materiale og prioriteringer på en slik måte at den redaksjonelle friheten hva gjelder journalistisk materiale innskrenkes mer enn absolutt nødvendig ut fra hva som er reglens formål. I § 4 andre ledd i forskriftsutkastet heter det at ”Nyhets- og aktualitetsprogrammer er unntatt fra sendetidsreglene i første ledd”. Et spørsmål er imidlertid hvorfor unntakene fra sendetidsreglene er snevrere formulert enn unntaket i beskyttelseslovens § 4, andre ledd, hvor en rekke andre typer dokumentarstoff er unntatt, i tillegg til nyhets- og aktualitetsprogrammer. Etter vårt syn vil det være naturlig at disse unntakene harmoniseres, slik at det også i forskriftene inntas de samme unntakene som i loven, om ikke annet så for å skape klarhet. Det vil uansett kunne oppstå spørsmål om andre ledd i forskriftens § 4 vil kunne ha noen selvstendig betydning. Så lenge nyhets- og aktualitetsstoff (samt en rekke kategorier dokumentarstoff) er unntatt fra lovens regler om krav til aldersgrense, vil vel heller ikke sendetidsreglene komme til anvendelse.

3) Som eksempel, og for å illustrere problemstillingen: En dokumentarfilm om de tyske konsentrasjonsleirene under andre verdenskrig vil kunne tenkes å bli satt med 18 års-grense, på grunn av deler av bildematerialet (det vil for øvrig en rekke dokumentarprogrammer fra nyere og pågående konflikter også). Dersom det innebærer at programmet først kan sendes etter kl 23.00, vil det medføre at viktige dokumentarprogrammer ikke har muligheter til å treffe store publikumsflater, fordi de ikke går i nærheten av «prime time». Dette mener vi er en redaksjonell vurdering som ansvarlig redaktør kan gjøre, og hvor regulering gjennom forskrift griper inn i den redaksjonelle uavhengigheten på en uakseptabel måte.

4) NR mener det er viktig at det ikke etableres nasjonale regler som i realiteten virker diskriminerende for norske tilbydere i konkurransen med utenlandske aktører. Når forskriftsutkastet – slik det kan virke som – legger opp til at f eks TV2 Sumo, DagbladetTV og VGTV kategoriseres som video-on-demand og underlegges adgangskontrollordninger, så er det viktig å minne om at konkurrentene på dette markedet ikke er norske, men derimot aktører som Netflix, HBO Nordic osv, aktører som ikke er underlagt norsk lovgivning. Dersom streng regulering på norsk hånd ikke har annen effekt enn at norske aktører blir utkonkurrert, så er det grunn til å spørre om det er hensiktsmessig.

5) Når det gjelder sanksjoner, så er vi – som ved tidligere korsveier på kringkastingsområdet – sterkt kritiske til at Medietilsynet, gjennom administrative vedtak, skal kunne ilegge gebyrer på inntil to millioner kroner. Det er mangedobbelt det som ellers er normalt hva gjelder erstatninger i saker som gjelder for eksempel ærekrenkelses eller krenkelses av privatlivets fred.

6) Når det gjelder spørsmålet om overgangsregler viser vi til innspillene fra de enkelte bransjeaktørene, blant andre NRK og TV2.

Oslo, 2015-05-08

Med vennlig hilsen
for Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
generalsekretær